

INSTYTUT PODEJRZANEGO W USTAWODAWSTWIE KRAJÓW ZAGRANICZNYCH

W artykule autor bada zagraniczne doświadczenie regulacji pytań statusu podejrzanego w procesie kryminalnym, procesowego trybu prowadzenia przedsądowego zatrzymania, trzymania pod wartą. Z uwzględnieniem tego wniesiono i uzasadniono propozycje do kodeksu postępowania karnego Ukrainy w celu późniejszego stosowania w działalności praktycznej. Autor proponuje przejąć doświadczenie krajów europejskich, co pozwala mówić o celowości włączenia podobnych norm do struktury ukraińskiego ustawodawstwa. Jednak niektóre zaproponowane innowacje i mechanizmy ich realizacji, które faktycznie są "importowane" z doświadczenia zagranicznego, w szczególności Niemiec, upatrują się problematycznymi we współczesnych ukraińskich realiach, a także przez niedostateczną ilość kosztów państwowych.

Kluczowe słowa: śledczy, badanie, środki zapobiegawcze, zatrzymania, trzymanie pod wartą, podejrzanzy, prowadzenie kryminalne.

INSTITUTE OF THE SUSPECT IN THE LEGISLATION OF FOREIGN COUNTRIES

In this article the author investigates foreign experience in regulating the status of a suspect in a criminal trial, the procedural order pre-trial detention, the detention, custody. Considering this included and the suggestions made to the Criminal Procedural Code of Ukraine for further application in practice. The author proposed to learn from European countries, which suggests the advisability of including such provisions in the structure of Ukrainian legislation. However, some proposed innovations and their implementation mechanisms that actually "imported" from foreign experience, particularly Germany, are seen to be problematic in modern Ukrainian realities, including a shortage of public funds.

Key words: investigator, inquiry, precautions, detention, custody, suspect, criminal proceedings.

ІНСТИТУТ ПІДОЗРЮВАНОГО В ЗАКОНОДАВСТВІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

У статті автором досліджено закордонний досвід регулювання питань статусу підозрюваного у кримінальному процесі, процесуального порядку досудового провадження, затримання, тримання під вартою. З урахуванням цього внесено та обґрунтовано пропозиції до кримінального процесуального кодексу України з метою подальшого застосування у практичній діяльності. Автором пропонується перейняти досвід європейських країн, що дозволяє говорити про доцільність включення подібних норм до структури українського законодавства. Проте деякі запропоновані новації та механізми їх реалізації, що фактично «імпортовані» із зарубіжного досвіду, зокрема Німеччини, вбачаються проблематичними у сучасних українських реаліях, у тому числі через недостатню кількість державних коштів.

AKHUNDOVA A.A.
NAUKOWIEC Z
WYDZIAŁU
PRAWA I
POSTĘPOWANIA
KARNEGO
EASTERN
NARODOWY
UNIwersytet ŁESI
UKRAIŃSKI

Ключові слова: слідчий, дізнання, запобіжні заходи, затримання, тримання під вартою, підозрюваний, кримінальне провадження.

Постановка проблеми. Практика застосування норм інституту підозрюваного у кримінальному судочинстві України виявила чимало проблем, пов'язаних з необхідністю залучення особи в сферу кримінально-процесуальної діяльності державних органів і дотримання при цьому її прав і свобод. Успішному вирішенню цих проблем, безумовно, сприятиме вивчення та використання позитивного законотворчого і правозастосовного досвіду зарубіжних країн у цих відносинах.

Розглянемо, яким чином інститут підозрюваного регламентується в окремих країнах.

Аналіз останніх досліджень. Питання процесуального статусу підозрюваного у кримінальному провадженні, розглядалися у роботах таких вчених, як Ю.І. Азаров, В.П. Бахін, І.Г. Богатирьов, Ю.М. Грошевий, А.Я. Дубинський, Д.Є. Лук'янчиков, В.Т. Маляренко, О.Р. Михайленко, М.М. Михеєнко, В.Т. Нор, С.М. Стахівський, М.С. Строгович, М.Є. Шумило та інших.

Мета дослідження. Враховуючи те, що багато із запропонованих у КПК України новел на теперішній час ще не мають практичного напрацювання, вважаємо актуальним обговорення окремих процесуальних положень, які відображають процесуальний статус підозрюваного з огляду на закордонний досвід регулювання цього інституту.

Виклад основних положень. Кримінальне судочинство *Франції* - родоначальник і представник так званого «змішаного» типу кримінального процесу з поділом на таємне, письмове та відносно незмагальне досудове провадження і гласний, усний, змагальний судовий розгляд. Буде справедливо відзначити, що численні реформи кримінально-процесуального законодавства *Франції*, які проводилися з кінця 19 ст. і впродовж 20 ст. призвели до значного посилення змагальних начал у досудових стадіях її кримінального процесу.

У КПК *Франції* не існує розробленого поняття «підозрюваний», однак в окремих нормах згадується особа «підозрювана в участі у злочині» (ст. 70 КПК), або «особа, проти якої маються докази» (ч. 2 ст. 63) [1].

Виходячи з означених позицій, підозрюваним у французькому кримінальному процесі можна вважати особу, яку ще не залучено до розгляду, але проти якої є докази, що свідчать про причетність її до вчинення злочину, і в силу цієї обставини до неї можливе застосування затримання.

Дізнання є обов'язковою стадією кримінального процесу *Франції* – його проведення залежить від того, чи потрібна прокурору додаткова інформація при прийнятті рішення про порушення кримінального переслідування. Однак переважна більшість кримінальних справ не обходиться без дізнання, яке проводиться судовою поліцією (в силу цієї обставини багатьма процесуалістами ця стадія процесу називається «поліцейською»). Головним завданням поліції при провадженні дізнання є проведення початкових невідкладних слідчих дій, збирання доказів і встановлення особи, яка ймовірно вчинила злочин. Отже, саме на «поліцейській» стадії кримінального процесу *Франції* – стадії дізнання найчастіше може зустрічатися підозрюваний.

Існує чотири форми, в яких може здійснюватися дізнання-дізнання очевидних злочинів (провин), початкове дізнання, перевірка особи і дізнання сумнівної смерті. Основними з них є дізнання очевидних злочинів і початкове дізнання.

Затримання може бути здійснене як під час дізнання очевидних злочинів (провин) так і при проведенні початкового дізнання, і тільки офіцерами судової поліції. При цьому під час дізнання очевидних злочинів (провин) поліція вправі затримати особу «яка може надати необхідні відомості», іншими словами навіть простого свідка (в нашому розумінні), а під час початкового дізнання затримуватися може тільки особа, проти якої маються певні докази.

Слід зазначити, що під затриманням в кримінально-процесуальному праві *Франції* мається на увазі «залишення під вартою», а процес захоплення або конвоювання особи до

моменту її прибуття на дільницю (або конвоювання з дільниці) іменується арештом [2, с. 49].

Окрім того, затриманій особі надаються такі права: право бути поінформованим поліцією про свої права, причому особа повинна бути негайно повідомлена про те, що вона має право не відповідати на запитання дівзнавачів; право негайно попередити по телефону про своє становище членів сім'ї чи інших осіб, з якими він спільно проживає; право на медичний огляд; право на 30-хвилинну зустріч із захисником відразу після затримання і вдруге через 20 годин після початку затримання. У разі продовження строку затримання через 12 годин у затриманого виникає право на третю зустріч із захисником.

Цікавою є умова, згідно з якою залученню особи до розгляду в обов'язковому порядку повинен передувати його допит (одержання пояснень). А оскільки особа у цей момент ще не обвинувачувана то, по суті, це ні що інше, як допит підозрюваного.

Після допиту слідчий суддя або приймає остаточне рішення про притягнення особи до розгляду, або відмовляється від свого наміру (в цьому випадку в особи зберігається статус «асистованого свідка»). При цьому закон не вимагає винесення спеціальної постанови про жодне з цих рішень.

Серед відмінних ознак «французького підозрюваного» можна виділити відсутність чітко прописаних у законі підстав для визнання особи такою, розмитість термінології (в різних ситуаціях підозрювана особа може називатися по-різному – просто затриманою, «асистованим свідком» і т.д.) і невизначеність процесуального статусу підозрюваного в цілому, що витікає з цього. Поряд з цим не можна не відзначити існуючу у французькому, і незнайому українському кримінальному процесу, можливість особи, яка перебуває в скрутному і невизначеному процесуальному становищі, за власним бажанням набути статусу обвинуваченого з метою негайного доступу до широкого спектру прав і можливостей.

У кримінальному процесі *Німеччини* відсутнє законодавче розмежування термінів «підозруваний» і «обвинувачений». У зв'язку з цим абсолютно слушним вважаємо висловлювання Б.А. Філімонова проте, що термін «обвинувачений» в КПК Німеччини «... є формальним, умовним, не визначає його процесуального статусу. За своїм фактичним процесуальним становищем такий обвинувачений є типовим підозруваним, і є ним протягом усього розслідування» [3, с. 423], що дозволяє також зробити висновок про те, що підозруваний (у нашому розумінні) є обов'язковим учасником (у разі встановлення прокурором або поліцією особи, яка ймовірно вчинила злочин) досудового розслідування у Німеччині.

Між тим не можна не відзначити, що саме поняття «підозра» являє собою концептуальну основу як для всієї стадії дівзнання, так і для відповідного напрямку в німецькій кримінально-процесуальній теорії. Так, згідно з §112 КПК Німеччини, тримання під вартою застосовується, якщо обвинувачений серйозно підозрюється у вчиненні злочину і є підстави арешту; завданням дівзнання є з'ясування питання про наявність підозри, в §169 йдеться про перевірку та встановлення особи підозрюваного і т.д. [4].

У теорії кримінального процесу Німеччини підозра визначається як ретроспективно-прогностичний висновок, який заснований на фактах і має властивість перевірки [3, с. 423]. Відповідно до цієї теорії, в основу для прийняття певного процесуально значущого рішення має бути покладено підозру, яка, залежно від ступеня ймовірності, може бути простою (мінімум, якого необхідно для того, щоб почати проведення дівзнання), достатнім (воно може бути тільки в разі володіння фактами, при яких можливість подальшого засудження обвинуваченого судом стає реальною) і серйозним (при такій підозрі можливе застосування найсуворішого заходу державного примусу – взяття під варту).

Кримінальному процесу *Англії* також відома особа підозрюваного. Особливість регламентації прав і обов'язків підозрюваного в англійському кримінальному процесі полягає в тому, що вона здійснюється індивідуально по відношенню до певних правових ситуацій (пов'язаним, переважно, з вторгненням в сферу загальновизнаних прав і свобод особи), що виникають між підозруваним і органами досудового розслідування (поліції,

Митної служби, Податкової служби та ін.), що обумовлено зазначалося раніше принциповим англосаксонським підходом до досудового провадження в цілому.

Так, у разі поліцейського арешту підозрюваного регулювання порядку та умов забезпечення прав затриманого буде здійснюватися Законом про поліцію та кримінальні докази 1984 р., а також Законом про доступ до правосуддя 1999 р., якими: а) обмежуються випадки застосування поліцейського арешту (він можливий тільки коли невідоме ім'я або адреса підозрюваного або є сумніви у тому, що він назвав свої справжні дані; або є підстави вважати, що арешт необхідний для запобігання фізичному впливу на людей або власність з боку підозрюваного; або арешт необхідний для попередження повторного вчинення злочину підозрюваним; або необхідно захистити дитину чи іншу безпорадну особу від дій підозрюваного); б) обмежуються терміни арешту (його тривалість для більшості видів злочинів не повинна перевищувати 24 годин, однак при затриманні за підозрою у вчиненні «серйозного арештного злочину» старшим чиновником поліції термін арешту може бути продовжений до 36 годин, подальше ж продовження терміну затримання можливе лише за рішенням магістратського суду); в) визначається ряд найважливіших прав затриманого (у ст. 58 Закону про поліцію і кримінальні докази, наприклад, закріплено право заарештованого підозрюваного на участь в його справі адвоката з початку затримання і без обмеження термінів участі, причому адвокат може бути присутнім на всіх допитах підозрюваного); г) встановлюються відповідні цим правам обов'язки посадових осіб щодо їх забезпечення (кожен затриманий обов'язково повинен бути доставлений до «офіцера з нагляду» через 6 годин після початку затримання, а потім - через кожні 9:00 затримання) [5].

В кримінально-процесуальній теорії *Австрії* акцент не робиться на принципове відокремлення термінів, що позначають участь підозрюваного у судочинстві. Так, більшість австрійських учених сходяться на думці, що обвинуваченою повинна визнаватися фізична особа, щодо якої в конкретній кримінальній справі здійснюється судочинство. У той же час на різних етапах руху кримінальної справи ця особа називається по-різному: при порушенні кримінального переслідування - підозрюваним; при винесенні пропозиції про початок попереднього розслідування або винесення обвинувального акту-обвинуваченим; з моменту відкриття судового розгляду і на всіх наступних стадіях - підсудним. При цьому, як справедливо зазначив В.Н. Бутов, у КПК Австрії ця термінологія часто не дотримується [6, с. 87].

Таким чином, можна говорити про те, що підозрюваним у кримінальному процесі Австрії буде особа, щодо якої ведеться судочинство до моменту винесення обвинувального акту.

Досудове провадження у кримінальному процесі Австрії складається з досудового розслідування і притягнення як обвинуваченого. При цьому досудове розслідування може проводитися або у формі дізнання, або - досудового слідства, або у змішаній формі (спочатку проведенням дізнання і подальшим досудовим слідством) [6, с. 41].

Підозрюваний є обов'язковим (які підозрюваний в українському кримінальному процесі) учасником кримінального судочинства Австрії на стадіях дізнання і досудового слідства.

У КПК Австрії передбачені такі заходи забезпечення кримінального провадження, які можуть бути застосовані до підозрюваного: виклик у поліцію і суд, примусовий привід, тимчасове затримання, попереднє ув'язнення.

Примітним є інститут так званого «обов'язкового затримання», який зобов'язує в кожному разі затримувати особу, підозрювану у вчиненні злочину, за який передбачене покарання не менше 10 років позбавлення волі.

Затриманий підозрюваний повинен бути допитаний протягом 24 годин після доставки до суду, і в якому випадку не пізніше, ніж у триденний термін з моменту затримання (при цьому причини, з яких він не міг бути допитаний раніше, обов'язково повинні бути занесені до протоколу). Після проведення допиту слідчий суддя приймає рішення або про звільнення підозрюваного, або про застосування до нього в належному порядку

попереднього ув'язнення (підстави для застосування якого практично збігаються з підставами для короткочасного затримання).

Як альтернатива попередньому висновку, відповідно до § 180 абз. 5 КПК Австрії, до підозрюваного можуть бути застосовані такі заходи: зобов'язання не зазіхати на втечу і не змінювати місце проживання без дозволу слідчого судді; обіцянку не робити спроб перешкоджання розслідуванню; обіцянку виконувати приписи, проживати в певному місці або в певній родині, уникати певних квартир, певних місць або певних зв'язків, утримуватися від алкоголю чи вживання інших п'яних засобів; повідомлення через певні проміжки часу суд про кожну зміну місця перебування чи місця проживання; тимчасове вилучення документів, що дають право на вільне пересування, або документів, необхідних для водіння транспортним засобом; передача під поручительство або на поруки; застава [6].

При аналізі правового статусу «австрійського» підозрюваного можна виділити характерну особливість цього суб'єкта, яка полягає в тому, що термін «підозрюваний» являє собою невід'ємну частину єдиного цілого терміна - «особи, щодо якої здійснюється кримінальне судочинство» [6].

У міру розвитку кримінального провадження така особа з підозрюваного перетворюється у обвинуваченого, а потім у підсудного. При цьому вона спочатку наділяється широким базовим набором необхідних процесуальних прав (давати показання рідною мовою; наводити усі відомі їй факти і відомості, які спростовують пред'явлені їй кримінальні претензії; бути поінформованою в можливо короткий термін про усі підозри щодо неї та їх підстави; користуватися послугами захисника; отримувати копії різних слідчих документів і т.д.) і набувати по мірі «перетворення» у обвинуваченого чи підсудного лише специфічних, характерних лише для певної стадії, прав (право принесення заперечення на обвинувальний акт, наприклад, виникає і діє тільки з моменту його винесення і протягом наступних 14 днів). Цим і можна пояснити необов'язковість у дотриманні термінів системи «підозрюваний - обвинувачений - підсудний».

Заслугує на увагу також той факт, що в основі визначення особи, яку можна вважати підозрюваною в австрійському кримінальному процесі, лежить неможливість застосування заходів забезпечення кримінального провадження, а ознака здійснення кримінального судочинства щодо неї.

Аналізуючи порядок досудового провадження і застосування заходів забезпечення кримінального провадження, можна сказати, що підозрюваним у кримінальному процесі США є особа, щодо якої органом розслідування здійснюється діяльність зі збирання доказів для подальшого її обвинувачення у вчиненні злочину, і який у зв'язку з цим безпосередньо залучається до сфери розслідування шляхом проведення слідчих дій з її участю і (або) застосування до неї заходів забезпечення кримінального провадження.

Як і в англійському кримінальному процесі, досудове провадження у кримінальній справі в США законодавчо регламентується значно бідніше, ніж судові стадії [3, с. 161]. Тим не менш, нормативне регулювання участі підозрюваного в американському кримінальному судочинстві є досить докладним.

Так, велику увагу приділено допиту підозрюваного, як одній з найпоширеніших поліцейських дій на досудовому провадженні. Відмінною рисою «американського» допиту є відсутність чітких реквізитів оформлення його результатів (складання протоколу допиту необов'язкове). Між тим, законом і судовою практикою вироблені певні вимоги до умов, при яких повинен здійснюватися допит. У більшості своїй ці вимоги полягають у такому: перед допитом завжди необхідно попередити допитуваного проте, що він має право мовчати, що будь-яку зроблену ним заяву може бути використано як доказ проти нього; право на присутність запрошеного чи призначеного захисника; якщо допитуваний виявить бажання про зустріч із захисником до того, як почне говорити, то ніякі питання йому задавати не можна; визнання своєї провини підозрюваним під час допиту в поліції не можна вважати допустимим доказом, якщо воно було зроблене після відмови надати підозрюваному можливість зустрітися зі своїм захисником. Якщо ж підозрюваний не виявляє бажання зустрітися із захисником, то згідно з пунктом «з» §3501 розділу 18 Зводу

законів США, такі визнання можуть бути визнані допустимими, якщо час між арештом підозрюваного і доставлянням до судді не перевищило шести годин [7].

Важливо відзначити, що хоча ці правила відносяться тільки до допитів заарештованих осіб, поширюються вони практично на всі випадки допиту підозрюваних, оскільки в США майже кожна кримінальна справа, включаючи і справи про малозначні кримінально карані діяння, починається з арешту або обшуку. Крім того, Верховний суд США, уточнюючи умови застосування правил Міранди і Ескобедо, при винесенні рішення у справі Орозко (1966 р.), встановив, що будь фактичне утримання, обмеження права на пересування з боку поліції є арештом.

Взагалі, арешт у кримінальному процесі США – універсальний засіб, який не тільки означає кілька видів обмежень свободи, а ще й є способом залучення підозрюваного до кримінально-процесуальної діяльності. Так, М.А. Пешков відзначає, що «... в кримінальному процесі США, де арешт, будучи мірою процесуального примусу, що обмежує свободу людини, у вигляді взяття під варту, при цьому несе важливу додаткову функцію – порушення кримінального переслідування щодо певної особи» [8, с. 29]. Порядок провадження арешту також детально регламентується в кримінальному процесі США.

Так, за загальним правилом, для взяття під варту підозрюваного поліція повинна зібрати необхідні для цього фактичні дані і звернутися до суду з клопотанням про видання наказу, який дозволить арешт (схожа процедура обрання запобіжного заходу - тримання під вартою передбачена українським КПК) конкретної особи. У випадках, що не терплять зволікання, допускається арешт без судового наказу, але при цьому затриманий повинен бути доставлений до суду для перевірки законності арешту «настільки швидко, наскільки це можливо». Цікаво відзначити, що на практиці більшість арештів здійснюється до судового наказу [9, с. 41].

При затриманні поліцейський має право обшукати підозрюваного і вилучити в нього зброю і предмети, які можуть бути доказом у справі, після чого арештований повинен бути доставлений в місце тримання. Відразу після доставляння, факт затримання обов'язково повинен бути належним чином оформлений у спеціальному поліцейському журналі, де зазначаються прізвище та ім'я підозрюваного, час його доставки, а також фабула злочину, за підозрою у вчиненні якого відбулося затримання. У цей момент затриманому пояснюється, в чому він підозрюється, і надається можливість зателефонувати будь-якій особі. По завершенні цієї процедури поліція може відпустити підозрюваного під заставу або письмове зобов'язання про явку за викликами суду або посадової особи, яка провадить досудове розслідування, а у разі наміру подальшого тримання підозрюваного під вартою (якщо є підстави вважати, що він може сховатися, перешкодити правосуддю або бути небезпечним для оточуючих) – помістити в камеру.

Висновки. Підводячи підсумок викладеному, хотілося б відзначити таке: 1) у кримінально-процесуальному законодавстві багатьох розвинених демократичних країн (як з континентальною, так і з англосаксонською системою права) є сукупність норм, що регулюють участь підозрюваного (незалежно від того, яким терміном він визначається) у кримінальному судочинстві; 2) регламентація участі підозрюваного в кримінальному процесі в країнах з англосаксонською правовою системою здійснюється ситуативно щодо тих дій органів розслідування, які, в силу вираженого примусово-владного характеру, здатні заподіяти шкоду найбільш важливим і загально визнаним правам і свободам людини (арешту, обшуку та ін.); 3) в зарубіжному кримінальному судочинстві наділення особи процесуальним статусом суб'єкта, що піддається кримінальному переслідуванню, не ставиться у залежність від певних юридичних фактів (затримання, винесення спеціальної постанови і т.д.), а пов'язане безпосередньо зі здійсненням різних, в тому числі - і слідчих (тобто спрямованих на отримання доказів), процесуальних дій. На наш погляд, такий порядок визнання особи підозрюваним створює найбільш сприятливі умови для забезпечення прав особи при залученні її до сфери кримінально-процесуальної діяльності держави. Це, в свою чергу, дозволяє говорити про доцільність включення подібних норм до

структури українського законодавства. Проте деякі запропоновані новації та механізми їх реалізації, що фактично «імпортовані» із зарубіжного досвіду, зокрема Німеччини, вбачаються проблематичними у сучасних українських реаліях, у тому числі через брак державних коштів.

Література:

1. Уголовно-процессуальный кодекс Франции / Редкол.: П.Ф. Лунгу, М.Н. Марченко, Е.А. Суханов. – М.: Юрид. колледж МГУ, 1996. – 326 с.
2. Головки Л.В. Формы дознания в уголовном процессе Франции / Л.В. Головки // Вестник Московск. уни-та. –Серия 11. –Право, 1994. –№1. –С. 48-69.
3. Гуценко К.Ф. Уголовный процесс западных государств: учебн. пособ. / К.Ф. Гуценко. – М.: Изд-во Зерцало, 2001. – 560 с.
4. Уголовно-процессуальный кодекс Федеративной Республики Германия - Strafprozessordnung (StPO):- Научно-практический комментарий и перевод текста закона; со вступительной статьей профессора Уве Хелльманна «Введение в уголовно-процессуальное право ФРГ» // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: opus.kobv.de/ubp/volltexte/2012/6177/.
5. Закон Англии о полиции и уголовных доказательствах 1984 г., Ковалев В.А. Органы расследования и судебная система Великобритании: учебн. пособ. / В.А. Ковалев, С.Г. Чаадаев. –М.: ВЮЗИ, 1985. – 49 с.
6. Бутов В.Н. Уголовный процесс Австрии / В.Н. Бутов. – Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1988. – 200 с.
7. Звід законів США Козочкин И.Д. Уголовное право США: Сборник нормативных актов. / И.Д. Козочкин. – М.: Изд-во УДН, 1985. –160 с.
8. Пешков М.А. Арест и обыск в уголовном процессе США / М.А. Пешков. – М.: Спарк. 1998. – 104 с.
9. Гуценко К.Ф. Основы уголовного процесса США / К.Ф. Гуценко. – М.: Изд-во МГУ, 1993. – 88 с.
10. Закон Англии о доступе к правосудию 1999 г. Access to Justice Act 1999 // [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.legislation.gov.uk/.../1999/22/

INSTITUTE OF SUSPECT IN THE LEGISLATION OF FOREIGN COUNTRIES AKHUNDOVA A.A.

Problem. Practice application of the institute suspect in criminal proceedings Ukraine revealed many problems associated with the need to be involved in the sphere of criminal procedure of the state of and compliance with its rights and freedoms. Successful resolution of these issues will help to study and using positive legislative and enforcement experience of foreign countries in these respects. Consider how the institution is governed suspect in some countries.

Analysis of recent research. Question procedural status of a suspect in a criminal proceeding, considered in the works of such scholars as Y. Azarov, V.P. Bahin, I.G. Bogatyrev, Y. Groshev, A.J. Dubinsky, D.E. Luk'yanchikova, V.T. Malyarenko, O.R. Mikhailenko, M.N. Myheyenko, V.T. Nor, S. Stahivskyy, M.S. Strogovich, M.E. Shumylo and others.

The purpose of the study. Given that many of the proposed Code of Ukraine in novels at present do not have practical results, we consider important to discuss some procedural provisions that reflect the procedural status of the suspect given the foreign experience in regulating this institution.

The presentation of the basics. Criminal justice France founder and representative "mixed" type of criminal process is divided into secret writing and relatively pretrial proceedings and transparent, an oral, adversarial trial will be fair to note that numerous reforms of the criminal procedure law of France, held from the end of 19. and during the 20th century led to a significant strengthening of competitive principles in pre-trial stage of the criminal process.

The CPC France there developed the concept of "suspect", but in some standards mentioned person "suspected of involvement in the crime" (art. 70 CPC), or "a person against whom there are evidences" (Part 2 of Art. 63) [1].

Based on the above mentioned positions, the suspect in the French criminal process can be considered a person who is not involved in the trial, but against whom there is evidence indicating the involvement of an offense and because of this fact it is possible to use detention.

Inquiry is an optional stage of criminal proceedings France - his conduct depends on whether the prosecutor need additional information when deciding the proceedings, however, the vast majority of criminal cases is not without inquiry conducted by the judicial police . The main task of the police during the inquiry is of primary immediate investigation, collecting evidence and identifying the person who probably committed the crime. Thus, it is the "police" stage of criminal proceedings France - stage of inquiry can often meet the suspect.

There are four ways in which inquiry may be-inquiry obvious crimes (offenses), the initial inquiry, the test person and inquiry questionable death. The main ones are obvious crimes inquiry and the initial inquiry. Detention can be set during the inquiry obvious crimes (offenses) and during the initial inquiry, and only the judicial police officers. Thus during the inquiry obvious crimes (offenses) police may detain a person "who can provide the necessary information," in other words, even a simple witness (in this sense), and during the initial inquiry may be delayed only by a person against whom there are some clues.

It should be noted that during the detention in the criminal procedure law in France, meaning "leaving custody" and capture process or escorting persons until its arrival at the station (or convoy of station) called the arrest [2, p. 49]. Additionally, detainee provided the following rights: the right to be informed police about their rights, and the person should be immediately informed that he has the right not to answer questions inquirer; may immediately notify by telephone about their family situation or other persons with whom he shared living, the right to a medical examination, the right to a 30-minute meeting with defense counsel immediately after arrest and the second time in 20 hours after the start of detention. In case of extension of detention after 12 hours in detention occurs right at the third meeting of the defender.

What is interesting is the condition under which attract people to consider a mandatory must precede his interrogation (receiving explanations). And as a person at this point is not the accused is, in fact, is nothing else than questioning a suspect.

After interrogation, the investigating judge or the final decision about bringing a person to trial, or abandons his intention (in this case, the person kept the status of "Assisted witness"). The law does not require passing a special resolution on any of these decisions. Among the distinctive features "French suspect" are the absence of clearly specified in the law of the reasons people such vague terminology (in different situations suspected person may have different names - just detained, "assisted witness", etc.) and procedural uncertainty status of the suspect as a whole, which is derived from it. Along with this should be noted in the existing French and unknown Ukrainian criminal process, the possibility of a person who is in a difficult and uncertain procedural position at will acquire the status of the accused for the purpose of immediate access to a wide range of rights and opportunities.

In criminal proceedings in Germany there is no legal separation of the terms "suspect" and "defendant." In connection with this statement completely specious believe B.A. Filimonova however, that the term "defendant" in CPC Germany "... a formal, conditional, does not determine its procedural status. In its actual procedural situation such defendant is typical suspect, and it is during the investigation "[3, p. 423], which also allows to conclude that the suspect (in this sense) is mandatory participant (in the case of a prosecutor or police person probably committed a crime) preliminary investigation in Germany.

Meanwhile, it should be noted that the notion of "suspicion" is a conceptual framework for all stages of the inquiry, and for the corresponding direction in the German criminal procedure theory. Thus, in accordance with § 112 of CPC, Germany, detention applies if the defendant is suspected of committing serious crimes and are grounds arrest; task of inquiry is to establish whether there are suspicions in § 169 refers to the verification and identification of the suspect, etc. etc. [4].

In the theory of criminal proceedings in Germany suspicion is defined as retrospectively-prognostic conclusion is based on facts and has the ability to verify [3, p. 423]. According to this theory, the basis for making a significant procedural decisions shall be the suspicion that, depending on the degree of probability can be simple (at least, which is necessary in order to start conducting inquiry), sufficient (it can only be the case possession of the facts, in which the possibility of further conviction court becomes a reality), and severe (if such suspicions may use the strictest measure of state coercion - custody).

Criminal procedure England also known person suspected. Feature regulating the rights and duties suspect in the English criminal process is that it is carried out individually with respect to certain legal situations (associated mainly with intrusion into the sphere of universally recognized rights and freedoms) that arise between the suspects and bodies preliminary investigation (police, customs, tax authorities, etc.), due to previously stated principal Anglo-Saxon approach to pre-trial proceedings in general.

So, if the police arrest suspect control procedures and conditions guaranteeing the rights of the detainee will be the Police and Criminal Evidence Act 1984 and the Law on Access to Justice in 1999, which: a) are limited to cases of police arrest (he can only when an unknown name or address suspected or there are doubts that he called his true data, or have reason to believe that the arrest is necessary to prevent physical effects on people or property from the suspect, or the arrest is necessary to prevent future crimes suspect, or to protect a child or other helpless person on the actions of the suspect), b) limited time arrest (the duration of most types of crime should not exceed 24 hours, but when detained on suspicion of having committed a "serious crime arrest" a senior police officer may arrest term be extended to 36 hours, a further extension of detention is possible only by a decision of a magistrates' court), c) is determined by a number of important rights of the detainee (in Art. 58 of the Law on the Police and Criminal Evidence Act, for example, for the right of the arrested suspect to participate in his case lawyer from the beginning of detention without term limits participation, and a lawyer can be present at all interrogations of suspects), d) set corresponding to these legal obligations of officials to enforce them (each detainee must be brought before "the officer oversight" through 6 hours after the beginning of detention, and then every apprehension 9:00) [5].

The Criminal Procedure theory Austria emphasis is placed on the principle of separation of

terms denoting participation of a suspect in the proceedings. The majority of Austrian scientists agree that the defendant should be recognized as an individual against whom a criminal case in a particular court proceedings. At the same time on different stages of the movement of a criminal case that person is variously referred to as: the proceedings suspects, in making proposals to start preliminary investigation or conviction act-defendants, since the opening of the trial and at all subsequent stages of the defendant. However, as rightly pointed V.N. Butov, the CPC Austria this terminology often observed [6, p. 87].

Thus, we can say that a suspect in a criminal trial in Austria is the person against whom the proceedings at the time of conviction act. Pre-trial proceedings in criminal proceedings Austria consists of pre-trial investigation and prosecution of the accused. In this preliminary investigation can be conducted either in the form of inquiry or investigation, or in a mixed form (first inquiry and subsequent criminal investigators) [6, p. 41].

Suspect is mandatory (that the suspect in the Ukrainian criminal procedure) member criminal justice Austria at the inquiry and pretrial investigation. The CPC Austria provides the following measures of criminal proceedings that may be applied to the suspect: a challenge to the police and the court, compulsory, temporary detention, pre-trial detention.

Remarkable is the institution "mandatory detention", which obliges every case to detain a person suspected of committing a crime for which punishment is not less than 10 years imprisonment. Detained suspects should be examined within 24 hours after delivery to the court, and in any case not later than three days from the moment of detention (with reasons why he could not be questioned before, must be included in the protocol) . After the interrogation, the investigating judge decides or release the suspect or the application of it in the proper order pre-trial detention (for the application which practically coincide with the grounds for short-term detention).

As an alternative to the previous report, in accordance with § 180 Abs. 5 CPC Austria, a suspect can be applied the following measures: the obligation not to encroach on the flight and did not change their place of residence without the permission of the investigating judge, promise not to attempt to obstruct the investigation; promise to fulfill orders, to live in a certain place or a certain family, avoid certain apartments, certain places or certain relations, refrain from use of alcohol or other intoxicating drugs; posts at regular intervals court of any change of location or residence, temporary seizure of documents that give the right to free movement, or documents necessary for driving the vehicle, transfer of bail or bail, bail [6].

In analyzing the legal status of the "Austrian" suspect are the characteristic feature of this subject, which is that the term "suspect" is an integral part of a whole term "person against whom criminal proceedings is" [6]. As the criminal proceedings against the person of the suspect becomes a defendant, and the defendant. However, she initially endowed with a broad set of necessary basic procedural rights (to testify in their native language; cite all known her facts and information that refutes filed her criminal complaint, to be informed as soon as possible about any suspicions of her and their grounds, use services of counsel, obtain copies of various investigative documents, etc.) and take as "transformation" of the accused or defendant only specific characteristic only of a certain stage rights (right offering objections to the indictment, for example, and there has only Since its issuance and for the next 14 days). This can explain the requirement in compliance with the terms of "suspect defendant - the defendant."

Also noteworthy is the fact that the basis of the identity of which can be considered a suspect in the Austrian criminal proceedings is impossible to ensure the application of the criminal proceedings and the implementation of criminal justice sign on it.

Analyzing the order of pre-trial proceedings and measures of criminal proceedings can be said that the suspect in a criminal trial is a U.S. person subject to authority investigating the activities of gathering evidence for its further prosecution of the offense and which therefore directly involved the scope of the investigation by the investigation of its participation and (or) the application to it of the measures of criminal proceedings.

As in the English criminal trial and pre-trial criminal proceedings in the United States legally regulated significantly poorer than litigation stage [3, p. 161]. However, the regulation of

participation suspect in the American criminal justice process is quite detailed.

So much attention is paid to questioning a suspect as one of the most common police action on pre-trial proceedings. A distinctive feature of the "American" is questioning the lack of clear design details of the results (the protocol interrogation optional). Meanwhile, the law and jurisprudence developed specific requirements for the conditions under which should be questioning. Most of these requirements are as follows:

Before the examination should always be questioned warn however, that he has the right to remain silent, that any statement he made could be used as evidence against him, the right to the presence of invited or appointed counsel, if interrogated is willing appointment of counsel before will say, no questions to ask him not; confess guilt suspect during custodial interrogation can not be considered admissible evidence if it was made after refusing to give the suspect an opportunity to meet with her counsel. If the suspect does not show willingness to meet with counsel, according to paragraph "s» § 3501 Section 18, United States Code, such recognition may be considered acceptable if the time between arrest suspects and bringing them before a judge did not exceed six hours. [7]

It is important to note that although these rules only apply to the interrogation of arrested persons, they are distributed in almost all cases of interrogation of suspects, as in the U.S. almost every criminal case, including cases of minor criminal act begins with arrest or search. In addition, the U.S. Supreme Court, specifying the conditions of application of the rules of Miranda and Escobedo, when passing judgment Orozco (1966), found that any actual content, restriction on movement by the police is arrested.

Generally arrest in criminal proceedings USA - versatile tool that not only refers to several kinds of restrictions on freedom, but also a way of bringing the suspect to the criminal procedural activities. Yes, M.A. Peshkov notes that "... U.S. in criminal proceedings where the arrest, being largely procedural coercion that limits human freedom, in the form of detention, thus is an important additional feature - a violation of criminal prosecution of a person "[8, c. 29]. The conduct arrest also regulated in detail in U.S. criminal proceedings.

Thus, as a general rule for custody suspected police must gather the necessary evidence for this and go to court with a petition for the order which will arrest (similar procedure pretrial detention provided Ukrainian CPC) a particular person. In cases of urgency, may be arrested without a court order, but the detainee must be brought before the court to test the legality of arrest "as quickly as possible." It is interesting to note that in practice the majority of arrests made to a court order [9, p. 41].

During the arrest the police may search the suspect and remove it weapons and items that can serve as evidence in the case, then arrested must be brought to a place of detention. Immediately after delivery, the fact of detention must be properly designed in a special police log, where the family name and the name of the suspect, delivering time and plot a crime, suspicion of which was apprehended. At this point, the detainee explained, as he suspected, and the opportunity to call any person. Following this procedure, the police may release the suspect on bail or a written undertaking to appear in court on summon or officer conducting the preliminary investigation, and if going further remand the suspect in custody (if there is reason to believe that he can escape, prevent justice or danger to others) - put in the camera.

Conclusions. Summarizing the above, we note the following: 1) the criminal procedural law in many developed democracies (both continental and the Anglo-Saxon system of law) is the set of rules governing the participation of the suspect (whether that period is specified) in criminal proceedings, 2) regulation suspected involvement in the criminal process in countries with Anglo-Saxon legal system is situational for those actions of the investigation, which, because of pronounced force-powerful character that can harm the most important and universally recognized human rights and freedoms (arrest, search, and others.), 3) in foreign criminal proceedings giving people the procedural status of the subject is prosecuted, not put in dependence on certain legal facts (detention, the imposition of a special resolution, etc.) and associated directly to the implementation of different, including the investigation (aimed at obtaining evidence) proceedings. In our view, such an order recognizing a person suspected creates favorable

conditions for human rights at bringing it within the scope of criminal procedure of the state. This, in turn, suggests the advisability of including such provisions in the structure of Ukrainian legislation. However, some proposed innovations and their implementation mechanisms that actually "imported" from foreign experience, particularly Germany, are seen to be problematic in modern Ukrainian realities, including the lack of public funds.